

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 23. september 2026

Sak 2026/353 - Stiftelsen Pårørendesenteret - org.nr. 984 525 354 - klage over vedtak om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, medlem Joachim Amundsen Trana og varamedlem Sveinung Aas.

Sakens bakgrunn

- (1) Stiftelsen Pårørendesenteret (heretter «klager» eller «Pårørendesenteret») søkte 15. august 2025 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2024. Søknaden gjaldt et søknadsbeløp på 1 054 731 kroner etter forenklet modell.
- (2) Lotteritilsynet etterspurte i brev 6. november 2025 en redegjørelse av omfanget av klagers ulønnede innsats.
- (3) Klager besvarte henvendelsen ved brev 11. november 2025. Det ble blant annet vist til at Pårørendesenteret driver en ungdomsgruppe for barn som pårørende i alderen 13 til 18 år, og at lederen av gruppen er frivillig sammen med en ansatt i organisasjonen. Klager estimerte at omfanget av denne aktiviteten tilsvarte seks dagsverk. Det ble også opplyst at organisasjonen driver en erfaringsgruppe og en pårørendegruppe, som begge består av seks personer som møtes åtte ganger i året, to timer av gangen. Klager estimerte at den ulønnede innsatsen i hver av disse gruppene tilsvarte 13 dagsverk. Begge gruppene drives av to ansatte fra Pårørendesenteret.
- (4) Lotteritilsynet avslo søknaden 16. desember 2025, med den begrunnelse at frivillig innsats ikke er en viktig del av virksomheten. Det vises til at organisasjonen verken har medlemskontingent eller mottatt gaver, og at antallet timer gratis arbeidsinnsats er lavt sammenlignet med antallet timer lønnet arbeid.
- (5) Klager ba om utsatt klagefrist ved e-post 19. desember 2025, og fikk i e-post 22. desember 2025 innvilget utsatt klagefrist til 20. januar 2026.
- (6) Klager påklaget vedtaket 20. januar 2026. Klager viser til at avslaget får betydelige konsekvenser for organisasjonen, ettersom stiftelsen utelukkende er finansiert av tilskudd og bortfallet av merverdiavgiftskompensasjonen kommer i årets siste budsjettmåned. Det påpekes også at organisasjonen har hatt en forventning om merverdiavgiftskompensasjon basert på mangeårige innvilgelser av søknad om kompensasjon, og at avslaget vil medføre at organisasjonen når smertegrensen for eksistens.
- (7) Klager anfører at regelverket krever at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten, og ikke en vesentlig del. De fleste arbeidstimene i organisasjonen utføres av fagpersoner

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon:

+47 55 19 30 00

som er lønnet. Dette er avklart med Helsedirektoratet, og er særlig begrunnet med at organisasjonen skal gi veiledning til andre fagpersoner. For å gi et praksisnært, aktuelt, relevant og ærlig bilde av hva det innebærer å være pårørende, har organisasjonen en utstrakt «medhjelper» gjennom erfaringsgruppene. De frivilliges bidrag er avgjørende for at organisasjonen skal oppfylle sitt formål. Uten denne samhandlingen med pårørende og innhenting av kunnskap, vil ikke organisasjonen kunne stå inne for faglig praksisnær kunnskap og behov for utvikling i tjenestene.

- (8) Klager anfører også at den ulønnede innsatsen kommer fra grupper hvor organisasjonen praktiserer brukermedvirkning. Uten disse tilbakemeldingene fra brukerne, ville ikke organisasjonen oppfylt kravene til brukermedvirkning, som er en forutsetning for tilskudd etter andre ordninger. Organisasjonen har også brukermedvirkning gjennom anonyme innspill fra brukerne gjennom tilbakemeldingsskjemaer. Disse innspillene brukes aktivt ved utformingen av klagers tilbud og tjenester. Selv om materialet produseres av lønnede fagpersoner, skjer det en betydelig samhandling i for- og etterarbeidet med brukerne som har gitt innspill, før produktet gjøres tilgjengelig for alle. I tillegg har gjester som har deltatt i produksjon av podkaster eller gitt intervju til nettsiden nedlagt flere timer på forberedelse, veiledning, samt for- og etterarbeid. Timene knyttet til innspill fra brukerne og gjester som har deltatt i produksjon av podkaster og intervjuer er ikke tatt med i klagers beregning av frivillig innsats. Arbeidet med pårørendekonferansen er heller ikke tatt med i søknaden, ettersom konferansen gir inntekter i form av solgte billetter. Det har imidlertid medgått frivillige timer til planlegging av og forberedelser til konferansen, blant annet av en programkomité og av juryen som deler ut pris til årets Pårørendekommune. Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.
- (9) Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket og oversendte klagen og sakens dokumenter med innstilling 17. februar 2026 til Lotterinemnda for behandling, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 33.

Det rettslige grunnlaget

- (10) Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften). Forskriften er nå opphevet, men var gjeldende for søknadsrunden 2025.
- (11) Formålet med kompensasjonsordningen er å fremme frivillig aktivitet, og ordningen skal kompensere for kostnader som frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester, jf. forskriften § 1.
- (12) Etter forskriften § 5 femte ledd må søkerne kunne dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for. Det fremgår videre av bestemmelsen at gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver likestilles når det gjelder kravet til frivillig innsats. Gratis styreinnsats tilfredsstiller ikke kravet til frivillig innsats alene. Det må ikke være for tett knytning mellom kontingent, gaver eller gratis arbeidsinnsats og gjenytelser.
- (13) Lotterinemnda kan prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd. Etter forvaltningsloven § 34 siste ledd kan Lotterinemnda treffe nytt vedtak i saken eller oppheve vedtaket og sende saken tilbake til Lotteritilsynet for helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (14) Stiftelsen Pårørendesenterets klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 16. desember 2025 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2024.
- (15) Vurderingen av om frivillig innsats er en «viktig del av virksomheten», jf. forskriften § 5 femte ledd, er skjønnsmessig, hvor det blant annet kan legges vekt på forholdet mellom lønnet og ulønnet arbeid, og om søkeren har regelmessig aktivitet hvor frivillig innsats er en sentral del av virksomheten. Dette er lagt til grunn i gjeldende praksis, og er forskriftsfestet i forskrift 18. desember 2025 nr. 2719 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner § 5 andre ledd, som vil gjelde fra og med søknadsrunden 2026. Som frivillig innsats likestilles gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver, jf. forskriften § 5 femte ledd andre setning. For at gratis arbeidsinnsats, kontingent og gaver skal regnes som frivillig innsats, må det ikke være for tett knytning til gjenytelser, jf. forskriften § 5 siste setning.
- (16) Det fremgår av klagers vedtekter punkt 2 at organisasjonen er en virksomhet som skal yte hjelp og støtte til diagnoseuavhengige pårørende, og utviklingsarbeid til fagfolk og andre relevante institusjoner/miljøer. Stiftelsen skal i henhold til vedtektene punkt 2 andre ledd blant annet «[t]ilby individualsamtaler, parsamtaler, gruppetilbud, telefonrådgivning og informasjon», «[s]amarbeide nasjonalt, regionalt og kommunalt med organisasjoner og foretak når det gjelder arbeid blant pårørende», og «[b]idra med forebyggende arbeid av undervisning og foredrag rettet mot målgruppen».
- (17) Klager har ikke mottatt gaver i løpet av 2024. Organisasjonen har ingen medlemmer, og derfor heller ikke inntekter fra medlemskontingent. Klager kan likevel ha tilstrekkelig frivillig innsats, dersom gratis arbeidsinnsats utgjør en viktig del av virksomheten, og det ikke er for tett knytning mellom innsatsen og gjenytelser.
- (18) Det fremgår av klagers årsrapport for 2024 at organisasjonen hadde to frivillige og elleve erfaringsformidlere tilknyttet senteret det året. Klager har i brev 11. november 2025 oppgitt at de frivillige bidrar i ungdomsgruppen, erfaringsgruppen og pårørendegruppen. Den ulønnede innsatsen i gruppene utgjorde til sammen 236 timer. Til sammenligning hadde organisasjonen rundt 10 årsverk fordelt på 17 lønnede medarbeidere ved utgangen av 2024. Forholdet mellom den lønnede og den ulønnede innsatsen taler dermed mot at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten.
- (19) Klager har opplyst om at de frivillige blant annet bidrar ved å hente kunnskap og erfaring fra organisasjonens målgruppe, diskutere profil og innretning på tema som skal belyses eller tiltak som skal utformes og hente informasjon om ønsket tema som skal diskuteres i podkaster eller filmer. Lotterinemnda ser at de frivillige har en viktig funksjon i klagers virksomhet som følge av deres rolle i å utvikle stiftelsens tjenester og bidra til praksisnær, aktuell og relevant kunnskap om det å være pårørende. Slik saken er opplyst, fremstår det imidlertid som at klagers hovedvirksomhet, å yte hjelp og støtte til diagnoseuavhengige pårørende, og drive utviklingsarbeid til fagfolk og andre relevante institusjoner, nærmest utelukkende utføres av lønnede ansatte.
- (20) I klagen er det vist til at organisasjonen har ulønnet innsats gjennom brukervedvirkning, gjestebidrag til podkaster eller intervjuer og i forbindelse med Pårørendekonferansen. Det er imidlertid ikke oppgitt hvor mye ulønnet arbeid som er tilknyttet til disse aktivitetene, og det er også uklart om alt dette bidraget kan anses som frivillig innsats som utføres av organisasjonen.

- (21) Lotterinemnda legger etter dette til grunn at det ikke er dokumentert at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten, jf. forskriften § 5 femte ledd.

Konklusjon

- (22) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur